

Η Ενεργειακή Μετάβαση ως Παράγοντας Ενίσχυσης της Εθνικής Ισχύος

Του Παναγιώτη Παπασταματίου* Πेम, 16 Ιανουαρίου 2025 - 11:39 p

Γεωπολιτικές συγκρούσεις, πόλεμοι, επεκτεινόμενη αστάθεια, αβεβαιότητα είναι μερικά από τα χαρακτηριστικά της ευρύτερης περιοχής μας. Μέσα σε αυτό το περιβάλλον τα εθνικά θέματα και τα ζητήματα εξωτερικής πολιτικής γίνονται, όλο και εντονότερα, αντικείμενα δημόσιας αντιπαράθεσης, τόσο σε πολιτικό επίπεδο όσο και στο διαδίκτυο. Και ενώ είναι υγιές και θεμιτό, οι πολίτες να νοιάζονται για τα θέματα αυτά, αυτό που δεν μπορεί να δικαιολογηθεί είναι ο καθημερινός βομβαρδισμός με μεγαλοστομίες, αναθεματισμούς και κυρίως εύπεπτες λύσεις που πολλές φορές ερεθίζουν τα πιο ταπεινά ανθρώπινα συναισθήματα: το φθόνο και το μίσος και τελικά το φόβο.

Ένα από τα απλά τεστ αξιολόγησης των πολιτικών είναι η εξέταση του πόσο πολύ μιλούν για εθνικά θέματα και πόσο λίγο για την οικονομία. Πολλοί πολιτικοί βρίσκουν εύκολο και εκλογικά επικερδές να φλυαρούν για την εξωτερική πολιτική. Αντιθέτως, το να μιλήσει κανείς,

με τρόπο χρήσιμο και εποικοδομητικό, για την οικονομία απαιτεί μελέτη και κόπο. Κυρίως απαιτεί αριθμούς και συγκεκριμένες, μετρήσιμες προτάσεις. Όχι και τόσο εύκολο για πολλούς από τους πολιτικούς μας. Όμως, η οικονομία είναι το πεδίο όπου κρίνονται οι προϋποθέσεις για την αποτελεσματικότητα της εξωτερικής πολιτικής, διότι από αυτήν -την οικονομία- εξαρτάται η εθνική ισχύς: Μια ανθούσα οικονομία επιτρέπει στο κράτος να ενισχύει την άμυνά του, και το καθιστά αξιόπιστο και αξιοζήλευτο σύμμαχο στη διεθνή σκηνή.

Φαίνεται όμως, ότι πολλοί Έλληνες προτιμάμε να ζούμε σε μια φαντασική φούσκα και να λησμονούμε τον Θουκυδίδη (για να μη συζητήσω για νεότερους, όπως ο Παναγιώτης Κονδύλης). Ιστορικά αυτή η φούσκα μας έχει κοστίσει -ή κόντεψε να μας κοστίσει- οδυνηρές εθνικές ήττες. Αντιθέτως, όταν η οικονομική ανάπτυξη συνδυάστηκε με διεθνείς συμμαχίες, τα εθνικά συμφέροντα προήχθησαν προς όφελος των πολιτών, χωρίς τυμπανοκρουσίες.

Δεν είναι σκοπός του παρόντος σημειώματος να αναπτύξει στην ολότητά του τα θέματα της οικονομίας και των συμμαχιών ως παράγοντες εθνικής ισχύος. Δεν διαθέτω άλλωστε την εξειδίκευση για αυτό. Επιδιώκει όμως το παρόν να φωτίσει, έστω και λίγο, την ενεργειακή μετάβαση από την οπτική αυτή.

Ενέργεια και πατριωτισμός

«Οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας είναι αυτές που θα επιτρέψουν στη χώρα μας να αποκτήσει ενεργειακή αυτονομία και θα συνεισφέρουν σημαντικά στη μείωση του κόστους της ενέργειας. (...) Όλη, λοιπόν, αυτή η φιλολογία η οποία αναπτύσσεται κατά των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (...) είναι επικίνδυνη και τελικά δεν είναι πατριωτική. Διότι δεν είναι πατριωτικό (...) να εισάγουμε φυσικό αέριο από το εξωτερικό, να εισάγουμε πετρέλαιο από το εξωτερικό, όταν μπορούμε να εκμεταλλευτούμε τις εγχώριες πηγές ενέργειας τις οποίες ο Θεός μας έδωσε τόσο απλόχερα».

Αυτές τις απλές αλήθειες διατύπωσε κατά την ομιλία του στη Νάξο, στις 21.11.2024, ο Πρωθυπουργός της χώρας. Δείτε το απόσπασμα της ομιλίας στο ακόλουθο video: <https://eletaen.gr/wp-content/uploads/2024/11/Μητσοτάκης-για-Ταμείο-Απανθρακοποίησης-Νησιών-video-1.mp4>

Αιολική Ενέργεια: Ενέργεια Ελευθερίας και ενεργειακής ανεξαρτησίας

Η αιολική ενέργεια -και γενικά η ενέργεια από Α.Π.Ε.- είναι εγχώρια. Παράγεται τοπικά και δεν εισάγεται.

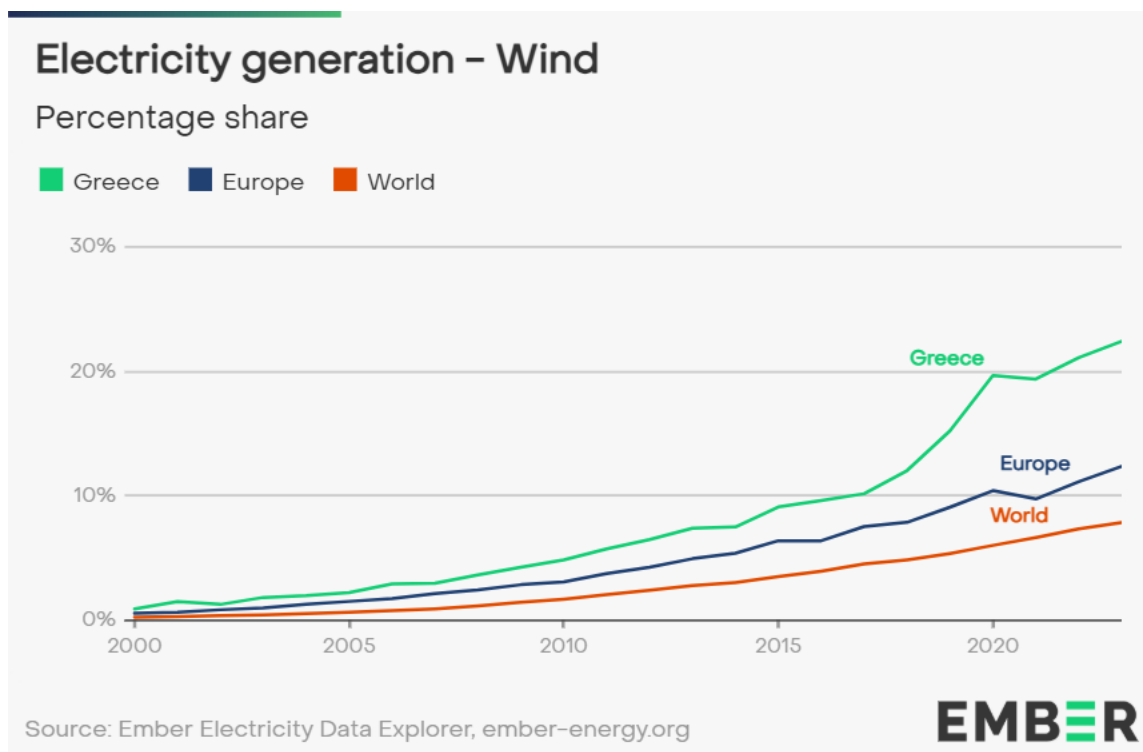
Το 2024, τα αιολικά πάρκα στη πατρίδα μας παρήγαγαν σχεδόν 12 TWh ή το 22,5% της συνολικής κατανάλωσης ηλεκτρισμού. Η ποσότητα αυτή αντιστοιχεί σε 2,4 δισεκατομμύρια κυβικά μέτρα (bcm) αερίου, κόστους πάνω από 1 δισ. ευρώ (με τιμή αερίου 38 ευρώ ανά θερμική MWh), που θα έπρεπε να εισάγουμε. Δηλ. χωρίς τα αιολικά πάρκα θα έπρεπε να εισάγουμε 42% περισσότερο αέριο (επιπλέον των 5,5 bcm εισαγωγών το 2024). Και αυτή η εξοικονόμηση συμβαίνει κάθε έτος. Και είναι ακόμα μεγαλύτερη όσο περισσότερο αυξάνουμε τα αιολικά πάρκα και γενικά τις εγχώριες ανανεώσιμες πηγές.

Με τον τρόπο αυτό, εκτός από εξοικονόμηση οικονομικών πόρων και βελτίωση του εμπορικού ισοζυγίου, η Αιολική Ενέργεια ενισχύει την ανεξαρτησία της Ελλάδας. Βοηθά επίσης την Ελλάδα να γίνει πιο χρήσιμη στους φίλους και συμμάχους της, ενισχύοντας την ενεργειακή ανεξαρτησία της Ευρώπης: Μεγάλη αύξηση των αιολικών πάρκων, μαζί με ενίσχυση των διεθνών διασυνδέσεων της χώρας, μπορεί να μας καταστήσουν εξαγωγό πράσινης ενέργειας. Αυτό σημαίνει γεωπολιτική ενδυνάμωση.

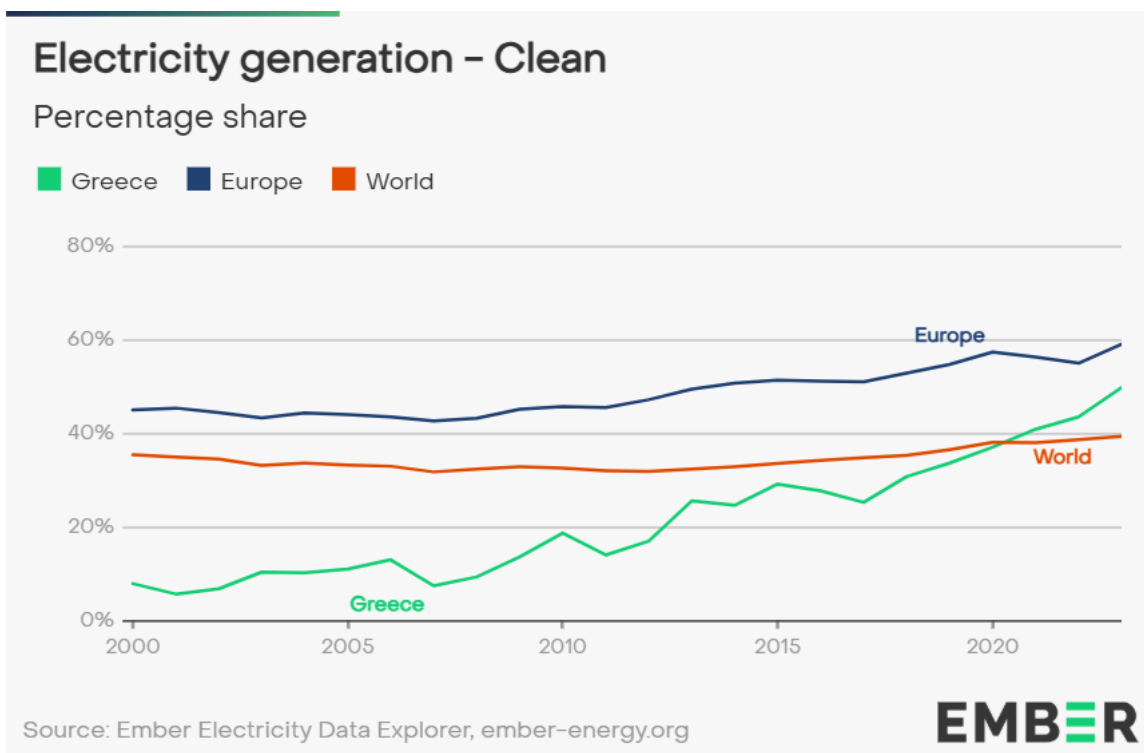
Τι πρέπει να κάνουμε

Το 2024, η παραγωγή ρεύματος από Ανανεώσιμες Πηγές στην Ελλάδα ξεπέρασε και πάλι την αντίστοιχη παραγωγή από φυσικό αέριο (χωρίς να συνυπολογίζονται τα μεγάλα υδροηλεκτρικά). Με συνολική εκτιμώμενη παραγωγή περί τις 22TWh, οι Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας ξεπέρασαν κάθε άλλη πηγή παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, αφήνοντας στη δεύτερη θέση το εισαγόμενο φυσικό αέριο με 21 TWh.

Το μερίδιο της αιολικής ενέργειας στην ηλεκτροπαραγωγή της Ελλάδας είναι διπλάσιο του αντίστοιχου ευρωπαϊκού και σχεδόν τριπλάσιο του παγκοσμίου (**Διάγραμμα 1**). Αν λάβουμε υπόψη όλες τις μορφές ενέργειας που δεν επιβαρύνουν το κλίμα, το μερίδιο στην Ελλάδα είναι περί το 50%, σαφώς μεγαλύτερο από το παγκόσμιο (40%), και το αντίστοιχο ευρωπαϊκό είναι σχεδόν 60% (**Διάγραμμα 2**).

Διάγραμμα 1:Μερίδιο της αιολικής ενέργειας στην ηλεκτροπαραγωγή, Ελλάδα, Ευρώπη, Κόσμος (Πηγή: Ember)

Διάγραμμα 2: Μερίδιο καθαρού ηλεκτρισμού στην ηλεκτροπαραγωγή, Ελλάδα, Ευρώπη, Κόσμος (Πηγή: Ember)

Τα παραπάνω καταδεικνύουν ότι η χώρα μας μπορεί να βασιστεί στις εγχώριες, φθηνές, καθαρές ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

Είναι θετικό το γεγονός ότι η στρατηγική να καταστεί η Ελλάδα εξαγωγός πράσινης ενέργειας έχει ενσωματωθεί σε διακηρυκτικό επίπεδο στο νέο ΕΣΕΚ (έκδοση 8/2024) και διαπνέει όλο το κείμενο και τα μέτρα πολιτικής. Φαίνεται όμως ότι οι σχετικοί ποσοτικοί στόχοι μπορούν να είναι υψηλότεροι και ότι, μάλλον, το παρουσιαζόμενο σενάριο δεν αξιοποιεί όλο το εξαγωγικό διαθέσιμο δυναμικό.

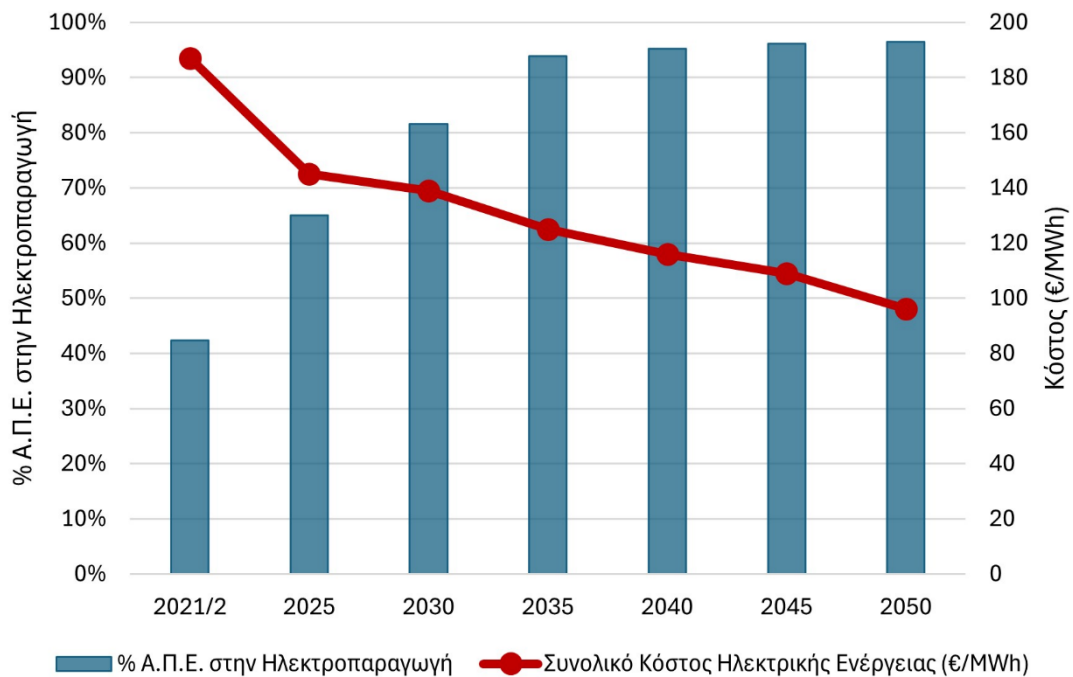
Οι εξαγόμενες ποσότητες ηλεκτρικής ενέργειας κατά την περίοδο 2035-2050, προβλέπονται 3,7 – 11,1 TWh ετησίως ήτοι 4,8% - 9,4% της συνολικής καθαρής ηλεκτροπαραγωγής κάθε χρόνο (Πίνακας 31, σελ. 453).

Περαιτέρω, από το σενάριο του ΕΣΕΚ προκύπτει (Πίνακας ΕΣ-18, σελ. 57 και Πίνακας 39, σελ. 487) ότι το 2025 το κόστος εισαγωγών ηλεκτρικής ενέργειας είναι 6€/MWh και επιβαρύνει κατά 4,1% το συνολικό κόστος. Το 2030 το κόστος εισαγωγών έχει ήδη μειωθεί στο μισό, ήτοι 3€/MWh (2,2% του συνολικού κόστους). Το 2035 η Ελλάδα έχει καταστεί εξαγωγική και κατά τη διάρκεια της 15ετίας έως το 2050, το όφελος

από τις εξαγωγές μειώνει το συνολικό κόστος ηλεκτρικής ενέργειας 3-7€/MWh ετησίως γεγονός που σημαίνει ετήσια μείωση 3,1% - 6,4%.

Αν και αριθμοί αυτοί δεν είναι αμελητέοι, λόγω της βαρύνουσας σημασίας των εξαγωγών ενέργειας για την οικονομική ανάπτυξη και τη διεθνή θέση της πατρίδας μας, θα πρέπει να μελετηθούν οι παράγοντες που δεν επιτρέπουν να τεθούν πιο φιλόδοξοι στόχοι και να εξαντληθούν όλα τα περιθώρια μεγαλύτερης αύξησης των εξαγωγών. Απαραίτητη βεβαίως προϋπόθεση είναι να είμαστε ανταγωνιστικοί.

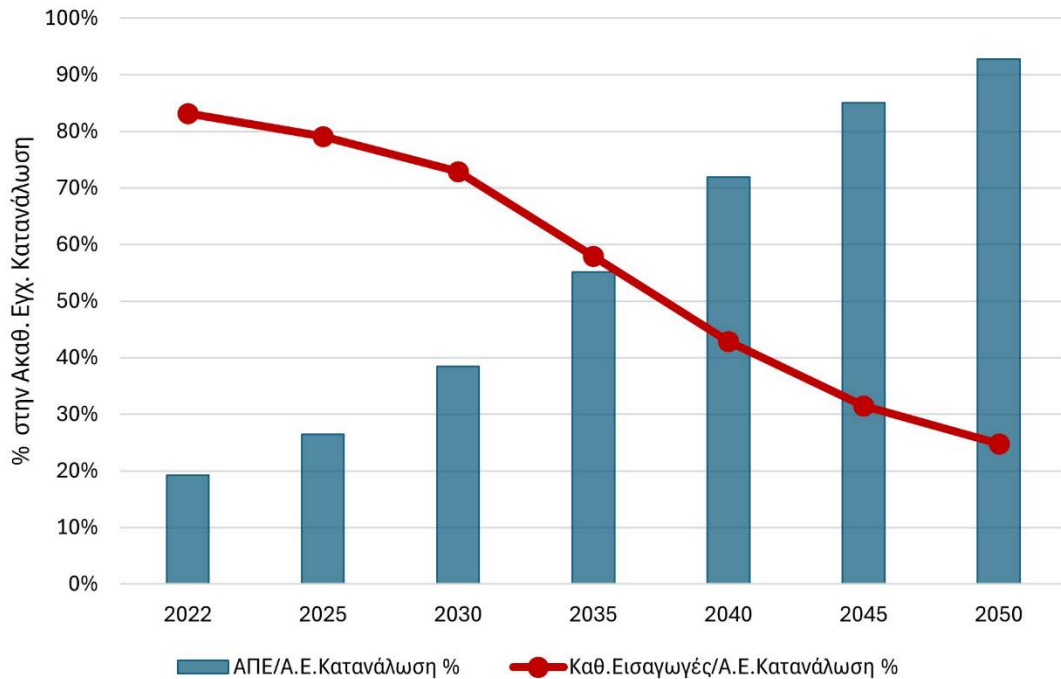
Σε κάθε περίπτωση η πορεία της ενεργειακής μετάβασης εξασφαλίζει μειωμένο κόστος για την εθνική οικονομία και ενεργειακή ανεξαρτησία. Συγκεκριμένα, το ΕΣΕΚ διαπιστώνει μεγάλη μείωση στο συνολικό κόστος ηλεκτρικής ενέργειας εφόσον επιτευχθεί η εκτιμώμενη αύξηση της διείσδυσης των Α.Π.Ε. Με βάση τα αποτελέσματά του, το συνολικό κόστος μειώνεται το 2030 πάνω από 25% σε σχέση με την αρχή της δεκαετίας και φθάνει σχεδόν στο μισό το 2050 (βλ. Διάγραμμα 3).

Διάγραμμα 3: Η μείωση του συνολικού κόστους ηλεκτρικής ενέργειας με την αύξηση των Α.Π.Ε. στην ηλεκτροπαραγωγή (Πηγή στοιχείων: ΕΣΕΚ)

Ομοίως, η επίτευξη των στόχων του ΕΣΕΚ για την ενεργειακή μετάβαση στη χώρα μας οδηγεί σε σημαντική αύξηση της ενεργειακής της ανεξαρτησίας. Με βάση τα αποτελέσματά του, ο λόγος των καθαρών εισαγωγών ενέργειας όλων των μορφών προς

την συνολική ακαθάριστη εγχώρια κατανάλωση μειώνεται από 83% το 2022 σε κάτω από 25% το 2050 (βλ. Διάγραμμα 4).

Διάγραμμα 4: Η σημαντική βελτίωση της ενεργειακής ανεξαρτησίας της Ελλάδας χάρη στην αύξηση των Α.Π.Ε. (Πηγή στοιχείων: ΕΣΕΚ)

Συμπερασματικά, η ενεργειακή μετάβαση θα ωφελήσει την πατρίδα μας, όχι μόνο οικονομικά και περιβαλλοντικά αλλά και γεωπολιτικά. Οι επενδύσεις Α.Π.Ε., και ειδικότερα τα αιολικά πάρκα, είναι επενδύσεις που αυξάνουν την εθνική ισχύ καθώς αυξάνουν την ασφάλεια, μειώνοντας ταυτόχρονα τους κινδύνους για το κλίμα και προσφέροντας οικονομικό όφελος στους καταναλωτές.